

Förslag verksamhetsinriktning för 2024-2025

Förslaget till ny verksamhetsinriktning för Hemslöjden för 2024-2025 har tagits fram av SHR:s styrelse. Ett förslag till verksamhetsinriktning diskuterades med medlemsföreningarna på föreningsmötet i januari 2023. Utifrån dessa diskussioner har förslaget justerats och förtydligats.

Förslag till verksamhetsinriktning 2024-2025

Hemslöjdens folkbildande roll ska stärkas: Enligt stadgarna ska SHR ”Informera och sprida kännedom om hemslöjden, hemslöjdens kulturarv och dess utveckling” och “[---] arbeta för att kunskaper om material, tekniker och funktioner inom hemslöjd, slöjd och hantverk hålls levande”. Hemslöjden har en unik kunskap och kompetens framför allt när det gäller material, tekniker och kvalitet, men också i bevarandet och utvecklandet av ett levande immateriellt kulturarv. Genom sina 90 medlemsföreningar har Hemslöjden möjlighet att sprida denna kunskap till fler. Under perioden ska arbetet kring det immateriella kulturarvet och skogens material särskilt prioriteras.

Hemslöjden kan och ska bidra till ett hållbarhet samhälle: Enligt SHR:s gemensamma värderingar ska man arbeta för hållbarhet. Inom Hemslöjden finns kunskap och medvetenhet om lokal produktion, hållbarhet, naturmaterial, återbruk och reparation. Hemslöjden kan förmedla denna kunskap till allmänheten. Det är också en näringspolitisk fråga; slöjdarna producerar unika produkter i material som är anpassade utifrån användningsområde och håller därför länge, vilket motverkar därmed ”slit och släng”. Hemslöjden kan bidra till att uppnå flera av målen i Agenda 2030 (särskilt mål 12 om hållbar konsumtion och produktion, mål 11 som innefattar att skydda världens natur- och kulturarv och mål 15 som handlar om hållbart nyttjande av ekosystem och skydda biologisk mångfald). Vi behöver minska energiförbrukningen, handla mer lokalt producerade produkter av lokalt producerat material och köpa saker som håller längre och som går att laga.

Hemslöjden bidrar till människors hälsa: Vår medlemsundersökning visar att en stor del av våra medlemmar är äldre. Hemslöjden är beroende av äldre i verksamheten, både för den kunskap som de besitter och för att hålla i verksamhet. Hemslöjden har dessutom en tradition av generationsöverskridande kunskapsdelande. Detta är något som hålls vid liv via den verksamhets för barn och ungdomar som Hemslöjdens föreningar erbjuder: barn och unga lär av och tillsammans med äldre. Det kunde vi se i kartläggningen som gjordes av barn och unga-verksamheten 2021. Den sociala gemenskapen inom föreningslivet bidrar också till en meningsfull fritid där man gör saker tillsammans med andra. Att slöjda kräver inget gemensamt språk och Hemslöjden kan därmed även bidra till att människor som kommer till Sverige kan känna sig delaktiga och välkomnade i samhället. Allt detta är skäl till varför slöjd ska ha en självklar plats i alla människors dagliga liv!

Verksamhetsinriktningen ska ligga till grund för konkreta verksamhets- och aktivitetsplaner för alla nivåer, där föreningar och förbund på olika sätt tillsammans bidrar till att gemensamt uppfylla verksamhetsinriktningen.

Utgångspunkter och riksförbundets särskilda åtaganden

Utgångspunkter för förslaget till verksamhetsinriktning 2024-2025 har varit att:

- den utgår från SHR:s stadgar och framför allt ur grundsynen och ändamålsparagrafen,
- den ska gälla samtliga delar av organisationen, d.v.s. lokalföreningarna, länsförbunden, riksföreningarna och riksförbundet,
- bidra till de nationella kulturpolitiska målen,
- den ska vara långsiktig, men inriktningen ska också vara en hjälp att prioritera viktiga frågor de närmaste åren,
- den tar hänsyn till händelser i omvärlden som är relevanta för hemslöjdsområdet, vilket innebär att nya prioriteringar kan tillkomma,
- de prioriterade inriktningsmålen ska vara realistiska i omfattning så de stärker lokalföreningar, länsförbund, riksföreningar eller riksförbund.

Utöver verksamhetsinriktningen har riksförbundet särskilda åtagande enligt stadgarna: ”att vara sammanhållande för landets hemslöjdsföreningar och sammanföra medlemmarna till överläggningar om frågor som har betydelse för hemslöjden.” Det innebär bland annat att tillhandahålla medlemsregister och hemsida samt informera, inspirera och erbjuda erfarenhetsutbyte och diskussioner för medlemsföreningarna. Riksförbundet ska också yttra sig över relevanta utredningar, verka opinionsbildande utifrån ett nationellt, regionalt och lokalt perspektiv samt vara ett stöd för opinionsbildning på lokal och länsnivå. Riksförbundet ska även medverka i olika relevanta nätverk och samarbeten på såväl nationell som internationell, framförallt på nordisk, nivå.

Nuvarande verksamhetsinriktning

Nuvarande verksamhetsinriktning för Hemslöjden gäller åren 2022-2023 och antogs av förbundsstämman 2021. Verksamhetsinriktningen är inte ny utan bygger vidare på den strategiska inriktning som förbundsstämman beslutade om 2019 och visar på att det är just en inriktning. Målen i verksamhetsinriktningen är långsiktiga och tar ofta flera år att uppnå, men inriktningen ska också vara en hjälp att prioritera viktiga frågor de närmaste åren.

Här är den beslutade inriktningen för 2022-2023:

- Utveckla medlemskapet och formerna för deltagande och aktiviteter

Med utgångspunkt från medlemsundersökningen utveckla arbetet med medlemsrekrytering. Via relevant statistik synliggöra den verksamhet som når människor som inte är medlemmar i någon hemslöjdsförening.

- Stärka och stödja utövarna inom Hemslöjden

Genom att synliggöra de professionella utövarna, deras villkor, roll och möjligheter i såväl egna som externa sammanhang.

Genom att SHR agerar branschorganisation för ett antal slöjd- och hantverksyrken när det gäller gesäll- och mästarprov.

Genom att anlita professionella utövare för kurs- och utställningsverksamhet.

- Stärka och stödja barn- och ungdomsverksamheten

Genom att riksförbundet kallar till regelbundna nätverksamträffar för kunskapspåfyllnad, erfarenhetsutbyte och inspiration.

Genom att synliggöra medlemmarnas verksamhet för målgruppen.

Genom att gemensamt utveckla Slöjdklubbskonceptet.

- Synliggöra hur Hemslöjden bidrar till att uppnå hållbarhetsmålen i Agenda 2030

Genom kurser, utställningar och seminarier bidra med Hemslöjdens kunskap och

medvetenhet om t.ex. lokal produktion, hållbarhet, återbruk, naturmaterial och reparation.

- Nätverka

Utveckla befintliga kontakter och samarbeten och ta initiativ till utökat samarbete och samverkan med andra relevanta organisationer som stärker Hemslöjden och bidrar till att nå nya målgrupper.

- Stärka Hemslöjdens ekonomi för att möjliggöra utveckling

Genom att verka för en ökad statlig finansiering av främjande av hemslöjd, både till riksförbundet och till länsförbunden via kultursamverkansmodellen.

Enligt stadgarna har SHR till uppgift att vara sammanhållande för landets hemslöjdsföreningar och sammanföra medlemmarna till överläggningar om frågor som har betydelse för hemslöjden. Det innebär att riksförbundet utöver ovanstående ska:

- Stärka länsförbund och lokalföreningar för att utveckla och stärka organisationen

Genom återkommande träffar och möten, som t.ex. ordförandemöten och föreningsdagar, skapa utrymme för såväl information och inspiration som erfarenhetsutbyte och diskussioner. Dessutom ska riksförbundet stödja medlemmarna med analys och påverkan av de regionala kulturplanerna samt vara ett stöd i dialog med regioner och kommuner gällande finansiering.

- Stärka kontakten med opinionsbildare och beslutsfattare

Genom regelbundna kontakter med politiker på nationell, regional och lokal nivå, relevanta departement och myndigheter samt media och andra opinionsbildare.

- Fortsätta att medverka i det nordiska och europeiska samarbetet

På förbundsstämman 2021 förtydligades att verksamhetsinriktningen gäller för samtliga delar av organisationen, d.v.s. riksförbundet, länsförbunden och lokalföreningarna.

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds stadgar

Verksamhetsinriktningen tar sin utgångspunkt i SHR:s stadgar och framför allt ur grundsynen och ändamålsparagrafen:

”SHR:s ändamål är att utveckla och främja hemslöjden i Sverige. SHR har till uppgift att vara sammanhållande för landets hemslöjdsföreningar och sammanföra medlemmarna till överläggningar om frågor som har betydelse för hemslöjden. För fullgörande av detta ändamål ska SHR

- Med handgjort skapande och bildning som grund arbeta för ökad kunskap och ökat intresse, samt skapa opinion för Hemslöjdens frågor. Verka för hög standard på utbildning samt arbeta för att kunskaper om material, tekniker och funktioner inom hemslöjd, slöjd och hantverk hålls levande.
- Informera och sprida kännedom om hemslöjden, hemslöjdens kulturarv och dess utveckling samt medverka till att hemslöjd, slöjd och hantverk har en självklar plats i människor dagliga liv.
- Främja slöjdens utveckling som näring.
- Företräda medlemsföreningarna och verka för en hållbar organisation som stödjer SHR:s medlemmar.”

De nationella kulturpolitiska målen

Stadgarna **bidrar till att** de nationella kulturpolitiska målen:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Omvärld

De senaste åren har en rad händelser i vår omvärld påverkat och kommer att påverka vår verksamhet på såväl riks-, som läns- och lokalnivå. Här är några av dem:

- Coronapandemin medförde att kulturlivet och föreningslivet utmanades, men också att digitaliseringen tog fart på allvar. Pandemin visade också att intresset för slöjd och hantverk är stort och då framför allt att göra själv. Här finns lärdomar att ta med sig framöver.
- Klimatförändringarna och arbetet med Agenda 2030 gör att kunskaper om att göra hållbara val och t.ex. kunna laga sina kläder värdesätts och efterfrågas allt mer.
- Kriget i Ukraina har aktualiserat vikten av krisberedskap på olika sätt. Vikten av att kunna producera varor lokalt - allt från el till kläder och mat - diskuteras. Men visar också på att samarbeten över nationsgränser är otroligt viktig.
- Sverige har en åldrande befolkning; vi lever längre och det innebär att antalet äldre kommer att öka. Det kommer att vara viktigt att man är frisk så länge som möjligt.
- Minskat statligt bidrag till riksförbundet. Det gör att förbundet är mer beroende av annan finansiering som t.ex. kortsiktiga projektbidrag. Det gör också att nivån på medlemsavgiften i SHR behöver diskuteras.
- Översyn av kultursamverkansmodellen, vilket kan påverka framför allt länsförbundens verksamhet.
- Hur samhället ser på finansiering och roller lokalt, regionalt och statligt när det gäller civilsamhällets ideella föreningsverksamhet och folkbildningen förändras.